

GEMEENTE
VALKENSWAARD

KADERNOTA VEILIGHEID
2024-2027

Colofon

Uitgave

Gemeente Valkenswaard

Datum

December 2023, vastgesteld 8 februari 2024

Bronnen

Voor deze nota is gebruik gemaakt van gegevens uit de Veiligheidsmonitor Valkenswaard 2021 en gegevens van gemeente en politie. Tevens is gebruik gemaakt van het Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2023-2026 en de Veiligheidsvisie 2030 en het Beleidsplan (update 2023) van de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost.

Inhoud

1. Een nieuwe Kadernota veiligheid.....	4
1.1. Waarom een nieuw plan	4
1.2. Reikwijdte	4
1.3. Veiligheidsmonitor 2021	5
1.4. Trends en ontwikkelingen	6
2. Strategische uitgangspunten.....	8
2.1 Lokaal gericht	8
2.2 Regionaal verbonden.....	8
2.3 Balans preventie en repressie	9
3. Thema's.....	11
3.1 Veilige woon- en leefomgeving.....	11
3.2 Jeugd en veiligheid.....	12
3.3 Zorg en veiligheid	13
3.4 Fysieke veiligheid.....	13
3.5 Ondernijning en veilig ondernemen.....	14
3.6 Weerbare overheid en weerbare samenleving.....	15
4. Relatie met de beleidscyclus	17
Bijlage 1. Prioriteiten en acties basisteam Dommelstroom.....	18

1. Een nieuwe Kadernota veiligheid

1.1. Waarom een nieuw plan

In juni 2022 heeft de gemeenteraad van Valkenswaard een raadsprogramma vastgesteld. In dit raadsprogramma schrijft de gemeenteraad dat we inzetten op veilige wijken: *'Door aan de voorkant in te zetten op leefbaarheid, willen we ellende aan de achterkant voorkomen. Daarnaast is er bijzondere aandacht voor het thema ondermijning, waarbij de onder- en bovenwereld met elkaar verstrengeld raken, en digitale criminaliteit.'*

In de Kadernota veiligheid staat beschreven welke inspanningen we op hoofdlijnen verrichten om de veiligheid en veiligheidsbeleving in Valkenswaard verder te verbeteren. Daarbij benoemen we de samenhang met andere beleidsterreinen en markeren we de prioriteiten en ambities vanuit de verschillende veiligheidsthema's.

De looptijd van de Kadernota veiligheid 2019-2022 is verstreken. In de voorliggende kadernota staan de keuzes voor de periode 2024-2027 beschreven.

1.2. Reikwijdte

Veiligheid is een breed begrip waardoor het goed is om het taakveld veiligheid voor de reikwijdte van dit plan af te bakenen. Het beleidsterrein veiligheid bestaat uit twee hoofdcomponenten: sociale veiligheid en fysieke veiligheid.

Sociale veiligheid: mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen. Aanpak is gericht op mensen, op de verbinding zorg en veiligheid en het vergroten van de sociale cohesie om zo overlast en criminaliteit te voorkomen en te zorgen voor een veilige en leefbare omgeving.

Fysieke veiligheid: mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen gevaar dat niet veroorzaakt wordt door menselijk handelen. Aanpak is gericht op de (inrichting van de) omgeving. Denk hierbij aan brandveiligheid, verkeersveiligheid, evenementenveiligheid, externe veiligheid, milieuveiligheid en rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De kadernota richt zich hoofdzakelijk op sociale veiligheid. Voor de onderwerpen die vallen onder de fysieke veiligheid, wordt relevante wetgeving geïmplementeerd en beleid vastgesteld door onder andere de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. De beleidskeuzes over brand-, verkeers-, evenementen-, externe en milieuveiligheid maken geen onderdeel uit van de Kadernota Veiligheid. Het onderdeel fysieke veiligheid in de kadernota richt zich met name op rampenbestrijding, crisisbeheersing en brandweezorg en de relatie met de veiligheidsregio als netwerkpartner voor deze onderwerpen.

Er ligt een sterke verbinding met andere beleidsterreinen en beleidstukken, zoals:

- het Beleidskader sociaal domein
- de Omgevingsvisie
- het Handhavingsbeleid
- de Beleidsregel BIBOB
- de Algemene plaatselijke verordening
- het Regionaal Veiligheidsbeleid
- Beleidsplannen van de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO)
- het programma Ondernijning Dommelstroom

De afbakening van het begrip veiligheid vertaalt zich in zes thema 's:

- Veilige woon- en leefomgeving
- Jeugd en veiligheid
- Zorg en veiligheid
- Fysieke veiligheid
- Ondernijning en veilig ondernemen
- Weerbare overheid en weerbare samenleving

Op alle thema's werken we samen met interne en externe partners. Extern gaat het dan bijvoorbeeld over politie, brandweer, GHOR, VRBZO, RIEC, gemeenten binnen Dommelstroom, Zorg en Veiligheidshuis, HALT en ODZOB. Deze opsomming is niet limitatief. Intern werken we samen binnen de gehele organisatie: van de beleidsmedewerker Jeugd tot en met de Boa's en van de Toezichthouders tot en met de verkeersdeskundigen.

1.3. Veiligheidsmonitor 2021

In de jaren 2019 en 2021 is onder de inwoners de landelijke Veiligheidsmonitor uitgevoerd. In deze monitor worden inwoners gevraagd naar hun mening over de woonomgeving, de leefbaarheid en de veiligheid in de gemeente en de eigen woonwijk. In de rapportage Veiligheidsmonitor Valkenswaard 2021 zijn de resultaten overzichtelijk weergegeven. De volledige rapportage is terug te vinden op onze website via [Nota's en notities Veiligheid | Valkenswaard](#).

Beeld uit de Veiligheidsmonitor over veiligheid en weerbaarheid

Hoge Akkers en Dommelen scoren op nagenoeg alle facetten beter dan het gemiddelde van Valkenswaard op de beleving van overlast. In het Centrum zien we een uitschieter op het gebied van dronken mensen op straat en rondhangende jongeren. Terwijl in Borkel en Schaft juist de meeste overlast wordt ervaren op het gebied van drugshandel. In Turfberg wordt de meeste overlast ervaren door buurtbewoners en rondhangende jongeren.

Het Gegraaf is de enige wijk in Valkenswaard die op verschillende punten meer overlast ervaart dan het landelijk gemiddelden. 30% van de inwoners geeft aan

overlast door buurtbewoners te ervaren en (bijna) 25% als gevolg van rondhangende jongeren, drugshandel en overlast door verwarde personen.

Wel blijkt dat mensen in Het Gegraaf zich minder snel angstig voelen dan de gemiddelde inwoner van Valkenswaard.

Verder valt het op dat het verschil in de mate van weerbaarheid tussen alle wijken niet zo groot is en hierin redelijk gelijk scoort met het gemiddelde van Nederland.

De resultaten van de veiligheidsmonitor zijn ook uitgezet binnen de gemeentelijke organisatie zodat de verschillende organisatieonderdelen hiermee aan de slag kunnen gaan. Zo worden de resultaten uit de veiligheidsmonitor opgenomen in de wijkscans voor het sociaal domein.

De Wijkscans geven op basis van data, een eerste beeld waar de wijk staat. Vanuit het sociaal domein zal in gesprek gegaan worden met sleutelfiguren in de wijken zoals wijkcommissies, basisscholen en kinderopvang. Op deze manier kan er gericht ingezet worden, met draagvlak en ondersteuning vanuit de wijk. Vanuit veiligheid sluiten we bij dit initiatief aan.

1.4. Trends en ontwikkelingen

In de afgelopen jaren werd het werkveld veiligheid geconfronteerd met veel en steeds complexer wordende maatschappelijke opgaven. Een aantal trends en ontwikkelingen speelt ook in de komende jaren een rol in onze samenleving. Denk hierbij aan:

- Maatschappelijke ontwikkelingen zoals de vergrijzing van de samenleving, woningtekort, langer thuis wonen, toestroom van arbeidsmigranten, kritische blik op privacy en overheid, krapte in arbeidsmarkt.
- Kansen en bedreigingen rondom digitalisering: traditionele vormen van criminaliteit raken steeds meer verweven met digitale criminaliteit, nieuwe vormen van gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime. Maar digitalisering kan ook ondersteunend werken.
- Verharding ondermijnende criminaliteit: normalisering drugs, flexibilisering in ondermijning.
- Daling traditionele criminaliteit en stijging van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.
- Maatschappelijke en sociale onrust bedreigen de samenleving: tegenstellingen tussen verschillende bevolkingsgroepen verdiepen zich waardoor de sociale stabiliteit (en veiligheid) wordt bedreigd, afname van het vertrouwen in overheid en in instanties.
- Toename van incidenten met kwetsbare- en/of personen met onbegrepen gedrag: samenleving wordt voor steeds grotere groep mensen ingewikkeld.

- Positie jongeren staat onder druk en de mentale gezondheid van jongeren neemt af.
- Een van de uitdagingen waar ieder taakveld mee te maken krijgt, is de privacywetgeving. Ondanks de invoering van de wet in 2018, blijft het een uitdaging om dit goed vorm te geven en te organiseren.
- Verdraagzaamheid blijft een thema waar landelijk jaarlijks aandacht voor gevraagd wordt door burgers zelf.

2. Strategische uitgangspunten

In dit hoofdstuk staan de strategische uitgangspunten voor onze aanpak op het gebied van veiligheid. Deze uitgangspunten zijn voor vrijwel alle veiligheidsthema's van belang.

2.1 Lokaal gericht

Valkenswaard staat voor een groene, bruisende gemeente, waar het fijn wonen en recreëren is. Het college heeft deze koers uitgewerkt in vijf verschillende programma's. De veiligheidsthema's zien we terug in de programma's. Enkele voorbeelden:

- Programma Samen zorgen wij voor Valkenswaard en thema Veilige woon- en leefomgeving: *We richten de ondersteuningsstructuur in onze wijken nog beter in, zodat de betrokkenheid bij en veiligheid in wijken toeneemt.*
- Programma Samen zorgen wij voor Valkenswaard en thema's Weerbare samenleving en Ondernijning en veilig ondernemen: *We hebben extra aandacht voor de thema's ondernijning en digitale criminaliteit en brengen dit ook over aan onze inwoners, ondernemers en publiek-private samenwerkingsverbanden. Goede onderlinge verbondenheid heeft hierop een preventieve uitwerking.*
- Programma Samen wonen en werken wij in Valkenswaard en thema Ondernijning en veilig ondernemen: *We zetten in op het vergroten van het aanbod van de leisuresector: de sector van vrijetijdbesteding. Ook hebben we aandacht voor de kwaliteit van dit aanbod.*
- Programma Samen in dienst van Valkenswaard en thema Weerbare overheid en weerbare samenleving: *Zo is digitale veiligheid een van de aandachtspunten waar we niet omheen kunnen.*

2.2 Regionaal verbonden

We werken op meerdere schaalniveaus aan de veiligheid in Valkenswaard. Het bovenlokale niveau is hierbij – naast het gemeentelijke niveau en wijkniveau – van groot belang. Er zijn op (boven)regionaal niveau diverse samenwerkingsverbanden ingericht waarin de gemeente Valkenswaard participeert:

- De Takforce RIEC Brabant-Zeeland is cruciaal in de aanpak van ondernijning en digitale criminaliteit in Valkenswaard en omstreken.
- De Veiligheidsregio Brabant Zuidoost is onmisbaar voor een goede rampen- en crisisorganisatie en levert de brandweerzorg in onze gemeente.
- Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost vervult een belangrijke rol in de aanpak van complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg & veiligheid.

In de periode 2024-2027 blijven we actief samenwerken in de aanpak van veiligheidsproblemen. De Kadernota Veiligheid sluit aan op de relevante regionale

veiligheidsplannen. Indien nodig worden nieuwe samenwerkingsverbanden aangegaan.

Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant en prioriteiten Dommelstroom

De regionale veiligheidsprioriteiten op het gebied van sociale veiligheid staan uitgewerkt in het Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2023-2026. Dit is een gezamenlijke plan van 32 gemeenten, het Openbaar Ministerie (OM) en politie. Bij het opstellen van het plan is onder andere gebruik gemaakt van informatie zoals (criminaliteits)cijfers van politie en OM, de landelijke Veiligheidsmonitor, gegevens van het Actiecentrum Ondernijning en Tasforce-RIEC. In het proces van opstellen en vaststellen heeft de gemeenteraad van Valkenswaard haar zienswijze op het plan ingebracht.

De prioriteiten in het regionaal veiligheidsplan zijn:

- Zorg en veiligheid
- Digitale veiligheid
- Maatschappelijke onrust
- Ondernijning
- Mensenhandel

In bijlage 1 staan de prioriteiten en acties van het basisteam Dommelstroom nader uitgewerkt.

Ook op het niveau van het basisteam Dommelstroom is gekeken welke prioriteiten op subregionaal niveau met de partners opgepakt kunnen worden. Deze partners zijn de Dommelstroomgemeenten (Cranendonck, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Nuenen, Son en Breugel en Valkenswaard), openbaar ministerie (OM) en politie.

Visiedocument en Beleidsplan Veiligheidsregio Brabant Zuidoost

De Veiligheidsregio Brabant Zuidoost richt zich in het Visiedocument 2025 op 3 thema's: 'Samen voor veilig', 'Een weerbare samenleving' en 'Toekomstbestendige organisatie'. In het Beleidsplan met verlengde looptijd 2024-2026 beschrijft de veiligheidsregio o.a. de operationele prestaties, het informatiemanagement en het oefenbeleid. De samenhang tussen de regionale visie, het regionale beleid en de lokale prioriteiten op crisisbeheersing en rampenbestrijding staat uitgewerkt in het thema Fysieke veiligheid.

2.3 Balans preventie en repressie

Preventie is een belangrijke pilaar in onze gehele aanpak. Samen met collega's uit het sociaal domein en met partners zetten we in op de juiste zorg voor inwoners. We richten ons daarbij op inwoners die risico lopen op crimineel of overlast gevend gedrag en pakken de onderliggende oorzaken zoveel als mogelijk aan. We dragen bij aan een alternatief perspectief voor jongeren die dreigen af te glijden in de wereld van (de georganiseerde) criminaliteit. We merken signalen van radicalisering zo vroeg mogelijk op en investeren in een persoonsgerichte aanpak. Ook wanneer er

sprake is van daderschap zijn we gericht op het voorkomen van recidive via een aanpak op maat.

In de preventie is het ook van belang om de weerbaarheid van de individu én de samenleving te vergroten. Zelf- en samenredzaamheid zijn hierbij cruciaal. Om dit te bereiken verwachten we participatie van de burgers, datgene waar de burgers zelf ook om vragen. Een van de voorwaarde voor participatie is dat de burgers weten waar de gemeente mee bezig is. Pas dan kunnen zij hun verantwoordelijkheid nemen om (wellicht met een duwtje in de rug vanuit de gemeente) zelfredzaam te zijn, naar de medeburgers om te kijken en elkaar te helpen waar nodig. Maar de burgers kunnen ook de gemeente helpen. Door te participeren, van zich te laten horen, te melden wat zij zien en ervaren en waar zij behoefte aan hebben.

Samen met de partners zorgen we voor een positieve profilering van de hulpdiensten, hulpverlening en autoriteiten. Dat maakt de stap voor een burger gemakkelijker voor hulp, ondersteuning en toelichting. Ook in de repressie kan dit de drempel verlagen en bijdragen aan de-escalatie.

De andere pilaar is repressie. We grijpen hard in als de situatie daarom vraagt. Het ondermijnen van onze economie, samenleving en lokale democratie wordt niet getolereerd. De georganiseerde criminaliteit is een serieuze opponent die we stevig moeten aanpakken. Maar ook de veelvoorkomende overlastproblemen en ergernissen in de wijk verdienen soms een repressief antwoord. Repressie krijgt invulling door onze partners in de strafrechtketen, maar ook door inzet van gemeentelijk toezicht en bestuurlijke handhaving. De burgemeester beschikt over bevoegdheden op grond van bijvoorbeeld de Gemeentewet en de Opiumwet voor de repressieve aanpak.

We streven naar een optimaal maatschappelijk effect door een goede mix van verschillende typen interventies. Preventie, (na)zorg en repressie. Om samenhang te realiseren versterken we de samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie én met (en tussen) partners in verschillende domeinen.

3. Thema's

In dit hoofdstuk staan de veiligheidsonderwerpen benoemd die, naast een landelijke en (sub)regionale aanpak, ook op lokaal niveau nadrukkelijk opgepakt moeten worden. Tussen de verschillende thema's zit overlap. Er is namelijk niet altijd een scheiding te maken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het thema mensenhandel. Dit kan onder ondermijning vallen, maar past ook goed onder zorg en veiligheid.

3.1 Veilige woon- en leefomgeving

Onze inwoners genieten van de mooie, groene en rustige woonomgeving die Valkenswaard hen biedt en zijn over het algemeen positief over de leefbaarheid en veiligheid in hun omgeving. Wanneer het gaat om de veilige woon- en leefomgeving wordt een onderscheid gemaakt in de sociale (relaties tussen mensen) en fysieke kwaliteit (openbare ruimte). De sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door verschijnselen als woonoverlast, burengerucht, overlast 'verwarde personen', multiprobleemgezinnen/-huishoudens, overlast door illegale bewoning, intimiderende buurtbewoners, drank- en drugsoverlast en prostitutie.

De afgelopen jaren hebben we als gemeente hierop ingezet door middel van:

- veilig wonen door inbraakpreventie;
- whatsapp buurtpreventie;
- verbinding met jongerenwerk, politie en wijkcoördinatoren;
- inspelen op ontwikkelingen die op dat moment van belang zijn, zoals bijvoorbeeld vuurwerkoverlast.

Door aan de voorkant in te zetten op leefbaarheid, willen we ellende aan de achterkant voorkomen, aldus de gemeenteraad. Komende jaren willen we op bovenstaande thema's blijven inzetten. Ook wordt opgemerkt dat juist versterken van de sociale cohesie bijdraagt aan de leefbaarheid in de wijken. Per wijk wordt er komende jaren gekeken waar de wensen, noden en behoeften liggen en wordt daarop geïnvesteerd. Samen met de inwoners, ondernemers en organisaties.

Dit wil het volgende zeggen:

- We weten wat er in de wijk speelt door data uit diverse bronnen te benutten en de ervaringskennis van professionals, bewoners en lokale ondernemers te gebruiken.
- We betrekken inwoners en ondernemers bij de aanpak van (on)veiligheid in hun wijk: het is een aanpak van en met de wijk. Eigen initiatieven op het gebied van veiligheid worden gestimuleerd en waar nodig ondersteund. Een van de voorwaarden van participatie van de burgers betekent dat zij moeten weten waar ze voor bij ons terecht kunnen, weten hoever ons werkveld reikt en zelf ook actief communiceren naar de gemeente door bijvoorbeeld meldingen te maken.

- We specificeren per wijk de thematische aanpak, bijvoorbeeld op het gebied van jonge aanwas in de georganiseerde criminaliteit.
- We werken binnen de gemeente samen dwars door de organisatie heen tussen afdelingen en teams.

3.2 Jeugd en veiligheid

Valkenswaard zet in op de kwaliteit van leven in Valkenswaard. Door meer ruimte voor spelen, ontmoeting en groen, maken we onze openbare ruimte aantrekkelijker en veiliger voor kinderen. Valkenswaard heeft een levendig centrum en wij proberen voor al onze inwoners en bezoekers een goede balans te bewaren tussen levendigheid en leefbaarheid. Dat kunnen wij enkel samen met de inwoners.

We zetten preventief in op de gezondheid van jeugd en volwassenen conform de uitvoeringsplannen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Er is sprake van een toename van de criminaliteit bij jongeren en een normalisering van wapengebruik. Drugsgebruik onder jongeren en de normalisering daarvan is een voortdurende bron van bezorgdheid. De normalisering van drugsgebruik maak ook dat middelen steeds gemakkelijker te verkrijgen zijn. Zorg, welzijn en buurt- en jongerenwerk zijn essentieel bij het voorkomen dat jongeren bijvoorbeeld radicaliseren of dreigen af te glijden in de zware ondermijnende criminaliteit. Door in te zetten op de jeugd sluiten we aan op de ambitie van het college om een paradijs te zijn voor opgroeiende kinderen. Vanuit preventieve inzet kan jeugd op een positieve manier kennismaken met hulpverlening, overheid en hulpdiensten. De doelgroep jeugd komt ook in het Regionaal Veiligheidsplan terug. Ouders, omwonende en professionele partners zijn hierbij onmisbaar.

We willen in Valkenswaard het gebruik van middelen zoals drugs denormaliseren vanuit de preventieaanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). We sluiten daarbij aan op landelijke en regionale acties.

Afgelopen jaren hebben we samen met Jongerenwerk Valkenswaard, onderwijs, politie en toezichthouders ingezet op de aanpak van overlast waarbij jeugd betrokken was. Er is actief ingezet om ongewenste gedragingen van de jeugd bij te sturen. De samenwerking met WereDi is verstevigd. Partners hebben elkaar leren kennen, hebben vertrouwen opgebouwd en kunnen signalen gezamenlijk duiden. Ook is er gewerkt aan hoe we binnen de kaders van de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) toch kunnen samenwerken. Deze samenwerking blijft geborgd in de komende beleidsperiode.

De samenwerking met de basisscholen kan in de komende periode opgepakt worden.

In het regionaal veiligheidsplan gaat het om vergroten van de weerbaarheid van de jongeren en het voorkomen van jonge aanwas in de criminaliteit. Jongeren zijn vatbaar voor polariserende invloeden. De gemeente heeft, vanuit veiligheid en het sociaal domein, een rol in de lokale aanpak van polarisatie. Komend jaar willen we

blijven inzetten op weerbare jeugd voor een veilige toekomst, preventief en repressief.

3.3 Zorg en veiligheid

Inwoners van Valkenswaard willen zo lang mogelijk zelf- en samenredzaam zijn. Daardoor blijven ze langer zelfstandig wonen. Samen zorgen we voor elkaar. Dat betekent dat we de verbinding tussen inwoners en professionals moeten behouden en daar waar nodig verbeteren. Soms zijn mensen niet in staat om hun leven weer op de rit te krijgen. Steeds vaker zien we mensen met onbegrepen gedrag.

Een aantal inwoners van Valkenswaard ervaart een opeenstapeling van problemen en heeft extra zorg en aandacht nodig. Deze groep inwoners is bovengemiddeld vaak slachtoffer van criminaliteit of misbruik en veroorzaakt problemen op het gebied van overlast of criminaliteit. Problematiek komt vaak voort vanuit de gezinssituatie. De jongeren in deze gezinnen krijgen doorgaans een lager schooladvies, er is meer schooluitval en zij zijn vatbaarder voor bijvoorbeeld psychische problemen, criminaliteit, mensenhandel of radicalisering. Het is van belang om de preventie te richten op het gehele systeem, waar het gezin onderdeel van uit maakt. Veiligheid werkt samen met de partners in het Sociaal Domein mee aan de lokale preventieaanpak 'Samen gezond leven in Valkenswaard'. De relatie met het Sociaal Domein en de inzet op de preventieve acties staat verder uitgewerkt in het Beleidskader Sociaal Domein.

Afgelopen jaren is er ingezet op:

- Preventie van radicalisering
- Netwerken met zorg en veiligheidspartners
- Re-integratie ex-gedetineerde

Komende jaren wordt verder ingezet op het verstevigen van het netwerk, vergroten van de zelf- en samenredzaamheid en participatie van burgers en vergroten van de meldingsbereidheid. Ook gaan we integraal aan de slag met de aanpak en opvolging van tijdelijke huisverboden. De begeleiding van re-integratie trajecten voor ex-gedetineerden blijft regulier doorlopen.

3.4 Fysieke veiligheid

Voor de onderwerpen die vallen onder de fysieke veiligheid is doorgaans al beleid ontwikkeld door onder andere de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant en de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost. Veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal en maken we samen. We sluiten daarbij aan op het regionale beleid. We proberen inwoners zo goed mogelijk voor te bereiden op risico's. We gaan daarbij uit van enige mate van zelf- en samenredzaamheid van onze inwoners. De organisatie van de gemeente en die van de partners stemmen we op elkaar af en we trainen gezamenlijk.

Om hierop voor te bereiden werd er afgelopen jaren al gewerkt aan:

- samenwerking met de hulpdiensten en partners;
- opleiden, trainen en oefenen van de interne organisatie;
- adviseren over fysieke veiligheid op diverse thema's van de gemeenten.

Ook de komende jaren blijven we daarop inzetten. We zorgen dat we zo goed als mogelijk voorbereid zijn op nieuwe risico's (zoals cyberaanvallen en de klimaatveranderingen) en proberen de weerbaarheid van de samenleving te vergroten.

3.5 Ondernijning en veilig ondernemen

Daarnaast is er bijzondere aandacht voor het thema ondernijning, waarbij de onder- en bovenwereld met elkaar verstrengeld raken, en digitale criminaliteit. (Raadsprogramma)

Zo is digitale veiligheid een van de aandachtspunten waar we niet omheen kunnen (collegeprogramma)

Ondernijning

Ondernijnde criminaliteit is zichtbaar en onzichtbaar aanwezig in onze wijken, dorpen en buitengebied. Samen met onze partners werken we al langere tijd nauw samen om ondernijning aan te pakken. De voorgaande jaren is er in samenwerking met politie, Openbaar ministerie, Belastingdienst, Taskforce-RIEC en de Dommelstroomgemeenten stevig ingezet op de aanpak van ondernijning. Deze lijn willen we graag voortzetten en optimaliseren. Om dit te bereiken hebben we gezamenlijk het programma Ondernijning Dommelstroom vastgesteld. In dit programma hebben we verschillende prioriteiten benoemd. Deze prioriteiten zijn voortgekomen uit onder andere de Brabantse norm weerbare overheid¹ en de trends en ontwikkelingen binnen ons basisteam.

In het Actieplan ondernijning 2023-2024 Valkenswaard zijn alle bovenstaande thema's uitgewerkt. Hierin is uitgewerkt welke acties we gaan uitzetten, op welk termijn en met welke middelen.

Veilig ondernemen

Bedrijventerreinen zijn vanwege verschillende factoren interessant voor criminele activiteiten. Tegelijkertijd moet het een veilig en vitaal bedrijventerrein zijn wat aantrekkelijk is voor de bonafide ondernemers om te ondernemen. We streven dan ook naar een gezond vestigingsklimaat op onze bedrijventerreinen.

Om tot een goed vestigingsklimaat te komen wordt er, in samenwerking met de ondernemersvereniging en de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost, gewerkt aan het

¹ [BRABANTSE NORM WEERBARE OVERHEID.pdf \(a2samenwerking.nl\)](#)

Keurmerk Veilig Ondernemen. Ook op de bedrijventerreinen gaan we inzetten op weerbaarheid en het verhogen van de meldingsbereidheid.

Veilig uitgaan

Valkenswaard heeft een vitaal horecacentrum voor jong en oud. Dit brengt levendigheid met zich mee maar ook uitdagingen. In samenwerking met de ondernemers en politie kijken we hoe we het uitgaan veilig kunnen houden en dat met zo min mogelijk overlast voor de omwonende.

Afgelopen jaar is er extra ingezet op controles in het horecagebied. Controle op overlast, sluitingstijden, schenken aan minderjarigen en geluidsoverlast. Deze acties blijven onderdeel uitmaken van de aanpak voor veilig uitgaan en gaan we waar nodig intensiveren.

3.6 Weerbare overheid en weerbare samenleving

Weerbare overheid

Om structureel tegendruk te kunnen bieden aan ondermijnende criminaliteit is het essentieel om de interne organisatie op orde te hebben. Om te komen tot een weerbare overheid is er door de gemeenten en provincie de Brabantse Norm Weerbare Overheid opgesteld. Dit is een norm welke gezien kan worden als een gezamenlijk basisniveau voor weerbare overheid met als doel dat overtreders van wet- en regelgeving overal in Brabant dezelfde behandeling krijgen. Oftewel dat "de dijken overal even hoog zijn".

Binnen de prioriteit Weerbare overheid hebben we vijf actiethema's benoemd, namelijk:

- bewustwording en organisatie;
- informatiepositie en informatiebeveiliging;
- beleid en handhaving;
- integriteit en veilige werkomgeving;
- communicatie.

Er is al extra ingezet op de weerbare overheid door intern bij de gemeente de bewustwording te vergroten en repressief op te treden indien dat nodig was. Regionaal is de gemeente aangesloten bij het expertteam digitale veiligheid. Ook is er ingezet op awareness rondom radicalisering en polarisatie door trainingen aan te bieden over "Hoe herken je als professional de signalen en hoe blijf je in gesprek". Ook komende beleidsperiode blijven we hierop inzetten. Daar waar kan doen we dat gezamenlijk met de Dommelstroomgemeente om zo ook beleidsmatig de dijken even hoog te krijgen. Voorbeelden hiervan zijn het Bibob-beleid en Beleid mensenhandel.

Weerbare samenleving

Niet alleen de overheid is een belangrijke schakel in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Ook de inwoners en ondernemers van de gemeente Valkenswaard zijn belangrijk. Zij zijn namelijk de oren en de ogen van de gemeente en hebben een sterke signaalfunctie. Valkenswaard is een gemeente met een sterk verenigingsleven, een groot ons kent ons netwerk en juist dat is de kracht van de signaalfunctie. Onze inwoners zijn namelijk de mensen die de telefoon moeten pakken en Meld Misdaad Anoniem bellen, of die de wijkagenten aanspreken als ze vermoedens hebben dat er ergens iets niet klopt. Het zijn de ouders die een opvoedrol hebben voor onze jeugd en die jongerenwerk durven aanspreken als hun zoon of dochter ineens ander gedrag vertoont. Het zijn de ondernemers die op het bedrijventerrein de inrichting zien veranderen en/of ongebruikelijke activiteiten zien.

Door in te zetten op voorlichting, goede communicatie en directe samenwerking met inwoners en ondernemers kan er zowel preventief als repressief opgetreden worden tegen ondermijnende criminaliteit.

Daarnaast zetten we voor een weerbare samenleving lokaal en regionaal ook in op preventie van radicalisering en polarisatie ondersteund door de programmaraad Maatschappelijke onrust. Landelijk wordt er ingezet op een tegengeluid voor desinformatie.

De afgelopen jaren is Valkenswaard ook aangesloten bij LEV groep voor het Meldpunt Discriminatie. Daar waar nodig wordt er extra ingezet op discriminatie.

4. Relatie met de beleidscyclus

De verantwoording over de uitvoering van de acties uit deze kadernota vindt plaats in de reguliere beleidscyclus van de gemeente Valkenswaard. In de begroting zijn de verplichte indicatoren uit de Regeling beleidsindicatoren gemeenten opgenomen. Deze beleidsindicatoren geven een beeld over de maatschappelijke effecten in Valkenswaard. Dit zijn:

Nr.	Naam indicator	Eenheid	Bron
1	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt
2	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
3	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
4	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
5	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS

De tweejaarlijkse veiligheidsmonitor geeft een breed zicht op de maatschappelijke effecten in Valkenswaard en ten opzichte van Nederland. In het Veiligheidsbeeld Dommelstroom staat het beeld van de zes gemeenten weergegeven.

De Kadernota veiligheid geeft op hoofdlijnen richting aan de inspanningen die we gaan verrichten om de veiligheid en de veiligheidsbeleving in Valkenswaard te vergroten. In de P&C-cyclus beschrijven we welke activiteiten we hebben gedaan om de maatschappelijke effecten positief te beïnvloeden en de veiligheid en het veiligheidsgevoel in Valkenswaard te vergroten.

In de 2^e helft van de beleidsperiode maken we de balans op en bereiden we ons voor op de volgende beleidsperiode. De veiligheidsmonitor van 2023 en 2025 biedt ons daarbij opnieuw informatie over de maatschappelijke effecten.

Bijlage 1. Prioriteiten en acties basisteam Dommelstroom

In het Driehoeksoverleg van basisteam Dommelstroom zijn de volgende gezamenlijke prioriteiten en acties – in willekeurige volgorde - vastgesteld:

1. *Zorg en veiligheid* (waarin ook opgenomen: huiselijk geweld en kindermishandeling, personen met onbegrepen gedrag en jeugd)

Actie: Gezamenlijke afspraken maken over de toepassing van de Wet Tijdelijk Huisverbod. Denk hierbij ook aan de aansluiting bij het digitale systeem van Khonraad om het proces beter te borgen.

2. *Digitale veiligheid*

Actie: Gezamenlijke acties uitvoeren m.b.t. weerbaarheid van de doelgroepen jeugd, senioren en MKB. Denk hierbij aan hackshield (jeugd) en informatie voor scholen, aansluiten bij voorlichtingscampagnes senioren en veiligheid en aan informatiebijeenkomsten voor het MKB via het Platform Veilig Ondernemen (PVO).

3. *Maatschappelijke onrust* (inclusief polarisatie en radicalisering)

Actie: Met de aandachtsfunctionarissen radicalisering afspraken maken om acties die voortvloeien uit het regionale beleid samen op te pakken. Denk hierbij aan trainen van medewerkers in het herkennen van signalen om de awareness te vergroten. Te denken valt hierbij ook aan een combinatie met weerbaarheidstrainingen op de andere prioriteiten.

Gezamenlijk afspraken maken over de werkwijze om signalen verder lokaal en regionaal op te pakken.

Actie: opstarten van bondgenootschappen. Dit zijn netwerken van mensen uit de gemeenschap met een eigen achterban en overheden die naast elkaar staan voor hetzelfde doel: inclusie en veiligheid. Deze netwerken kunnen ingezet worden om maatschappelijke onrust en radicalisering te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

4. *Ondermijnende criminaliteit*

Actie in het kader van actiegerichtheid:

deelnemen aan periodieke thematische actieweeken ondermijning, organiseren van en deelnemen aan integrale hennepdagen, herkennen en indienen van signalen die vallen binnen de thema's synthetische drugs, cocaïne, hennep, mensenhandel en witwassen en het borgen van voldoende capaciteit.

Actie in het kader van weerbare overheid:

versterken van de informatiepositie van gemeenten, versterking van de samenwerking in Dommelstroom op toezicht, communicatie en juridische

instrumenten, het verder versterken van de ambtelijke en bestuurlijke weerbaarheid en bewustwording in de volle breedte en het bijdragen aan regionale samenwerking.

Actie in het kader van weerbare samenleving:

vergroten van bewustwording en meldingsbereidheid onder inwoners, verkleinen van de kwetsbaarheid van het buitengebied, het ontwikkelen en toepassen van preventieve maatregelen om jonge aanwas in de criminaliteit te voorkomen en zicht te krijgen op bedrijventerreinen en andere gelegenheidsstructuren en eventuele kwetsbaarheden daarbinnen te verkleinen.

5. Mensenhandel

Actie: Met aandachtsfunctionarissen mensenhandel afspraken maken om acties die voortvloeien uit het regionale en lokale beleid mensenhandel samen op te pakken. Denk hierbij aan trainingen medewerkers in het herkennen van signalen om de awareness te vergroten. Gezamenlijk afspraken maken over de werkwijze om signalen verder lokaal en regionaal op te pakken.

Naast deze basisteamprioriteiten en acties is een overkoepelende actie vastgesteld:

Communicatie

Actie: Voor de aanpak van alle prioriteiten is preventie van groot belang. Gezamenlijk afspraken maken over mediastrategie op het gebied van veiligheid, o.a. door middel van het maken van een communicatiekalender. In die kalender komen alle communicatiemomenten m.b.t. de prioriteiten maar ook overige onderwerpen aan de orde. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij landelijke veiligheidscampagnes zoals de Week van de Veiligheid, senioren en veiligheid, het donkere dagenoffensief. Maar denk ook aan de actieweken vanuit Taskforce-RIEC en aan de combinatie met risicocommunicatie (bijv. bij natuurbranden).